

ДІЯЛЬНІСТЬ МІЛІЦІЇ

УДК 351.745.7

Орлов Юрій Юрійович –
доктор юридичних наук, головний
науковий співробітник Національної
академії внутрішніх справ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МІЛІЦІЇ

Досліджено питання нормативно-правового регулювання оперативно-розшукової діяльності міліції в контексті нового кримінально-процесуального законодавства України.

Ключові слова: Кримінальний процесуальний кодекс України; оперативно-розшукова діяльність; негласні (розшукові) слідчі дії; завдання оперативно-розшукової діяльності; нормативно-правове регулювання.

Исследованы вопросы нормативно-правового регулирования оперативно-розыскной деятельности милиции в контексте нового криминально-процессуального законодательства Украины.

Ключевые слова: Уголовный процессуальный кодекс Украины; оперативно-розыскная деятельность; негласные (розыскные) следственные действия; задачи оперативно-розыскной деятельности; нормативно-правовое регулирование.

Минуло три роки з часу прийняття Верховною Радою України Кримінального процесуального кодексу (КПК) України, що визначає порядок кримінального провадження в нашій державі. Цей нормативно-правовий документ містить низку важливих новацій, що стосуються не лише кримінального провадження, а й виходять за межі власне кримінально-процесуальної діяльності, впливаючи на суміжні сфери правоохоронної роботи, зокрема на оперативно-розшукову

діяльність міліції. Практична апробація КПК України показала, що нормативно-правове регулювання ОРД на сучасному етапі розвитку українського суспільства має суттєві проблеми, що потребують критичного осмислення.

КПК України містить норми, що безпосередньо впливають на роль і місце оперативно-розшукової діяльності в кримінальному провадженні.

По-перше, цей Закон заснував новий інститут негласних слідчих (розшукових) дій, що за праксеологічним змістом співпадають із напрацьованими правоохоронною практикою «традиційними» оперативно-розшуковими заходами. Вони нічим не відрізняються від них за організаційно-тактичними особливостями, засобами й методами проведення.

Водночас ці негласні слідчі (розшукові) дії мають декілька відмінностей від «класичних» оперативно-розшукових заходів щодо їх правового статусу, суб'єкта й порядку проведення, форми фіксації їх ходу й результатів, правових наслідків.

При цьому КПК України був і залишається єдиним нормативно-правовим документом, що регламентує правовідносини у сфері розслідування кримінальних правопорушень. Таким чином, з його прийняттям оперативно-розшукову діяльність де-факто виключили з кримінального процесу, позбавили її традиційної ролі щодо супроводження кримінального провадження. Регламентовані КПК України (абз. 5 ч. 2 ст. 36, абз. 3 ч. 2 ст. 40, ст. 41) окремі випадки участі оперативних підрозділів у кримінальному провадженні не змінюють правової ситуації, оскільки поширюються виключно на проведення ними окремих слідчих (розшукових) дій, а не оперативно-розшукових заходів; при цьому оперативний працівник користується повноваженнями слідчого [1].

По-друге, значна кількість статей КПК України (п. 5 ч. 2 ст. 27, п. 12 ч. 3 ст. 42, п. 5 ч. 1 ст. 56, п. 8 ч. 1 ст. 66) містить згадки про забезпечення безпеки певних учасників кримінального судочинства [1]. Очевидно, що згідно з чинним законодавством, таке забезпечення мають здійснювати оперативні підрозділи із застосуванням засобів і методів ОРД [2–3]. Водночас ці норми суперечать регламентованому

КПК України правовому статусу оперативних працівників, які наділені виключно повноваженнями слідчого.

По-третє, ст. 99 КПК України (абз. 4 ч. 2) містить норму, відповідно до якої матеріали, у яких зафіксовано фактичні дані про протиправні діяння окремих осіб і груп осіб, зібрані оперативними підрозділами з дотриманням вимог Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», можуть визнаватися документами й використовуватись у кримінальному провадженні як докази [1].

Іншими словами ідеться про матеріали ОРД, отримані оперативними підрозділами поза межами кримінального провадження. Проте це нормативне положення не узгоджено з іншими процесуальними нормами; процесуальний порядок використання оперативно-розшукових матеріалів у кримінальному провадженні в КПК України не визначено. Тому слідча практика віддає перевагу призначенню та проведенню негласних слідчих (розшукових) дій замість декларованого процесуального використання результатів оперативно-розшукових заходів.

Таку правову ситуацію спричинила політична обструкція «класичних» форм оперативно-розшукової діяльності шляхом порушень прав і свобод людини, що існували в умовах авторитарної влади й набули соціального резонансу. Водночас вона не могла не позначитися негативно на ефективності ОРД як суспільно корисній формі державної правоохоронної діяльності, спрямованій на забезпечення захисту особи, суспільства й держави від кримінальних посягань. Діяльність оперативних підрозділів щодо виявлення та документування кримінальних правопорушень поза межами кримінального процесу втратила наступальність, в оперативній практиці не цілком дотримуються принципів відповідності оперативно-розшукового реагування ступеня суспільної небезпечності злочину; усебічності, повноти й об'єктивності дослідження обставин кримінальної події; взаємодії з органами державної влади, місцевого самоврядування та населенням. Утрата процесуальної перспективи результатів оперативно-розшукових заходів, які здійснюють поза межами кримінальних проваджень, об'єктивно спричиняє зниження стійкості оперативних працівників до негативного впливу з боку кримінального середовища.

Оперативно-розшукова діяльність на сучасному етапі соціального розвитку потребує допомоги з боку держави, спрямованої на сприяння підвищенню її ефективності. Як перший крок, слід визначити межі оперативно-розшукової компетенції міліції, виходячи із чинного законодавства з метою її подальшого вдосконалення відповідно до криміногенної обстановки в країні.

Розгляд цього питання доцільно почати з аналізу законодавчо визначених завдань оперативно-розшукової діяльності. Згідно зі ст. 1 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», *завдання ОРД* полягає, зокрема, у пошуку й фіксації фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб і груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, з метою припинення правопорушень та в інтересах кримінального судочинства, а також отримання інформації в інтересах безпеки громадян, суспільства й держави.

Закон України прямо вказує на цілі такої діяльності, серед яких «припинення правопорушень», «інтереси кримінального судочинства» та «безпека громадян, суспільства і держави». Отже, зміст завдання оперативно-розшукової діяльності, яку її здійснюють оперативні підрозділи міліції, можна тлумачити, урахувавши напрацьовані практикою соціально корисні форми ОРД, таким чином:

1) виявлення, попередження та розкриття злочинів, а також виявлення й встановлення осіб, які їх готують, учиняють або ж учинили;

2) розшук безвісті зниклих осіб, розшук осіб, які переховуються від органів розслідування й суду, ухиляються від відбування кримінального покарання, встановлення осіб, які не можуть повідомити про себе.

Розглядаючи ці завдання ОРД, неважко дійти висновку, що в межах кримінального провадження оперативні підрозділи здійснюють лише розкриття злочинів (тобто встановлюють осіб, що їх учинили), а також розшук осіб, які переховуються від органів розслідування й суду. На питання, чи належать дії оперативних підрозділів із розкриття злочинів до оперативно-розшукової чи до суто кримінально-процесуальної діяльності,

однозначно відповісти неможливо, з огляду на чинне законодавство. Якщо особи, які вчинили злочин, були встановлені оперативним підрозділом під час негласних слідчих (розшукових) дій за дорученням слідчого або прокурора, їх діяльність слід уважати процесуальною. Якщо ж злочин було розкрито до моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань, то такі самі дії оперативного підрозділу набувають правового статусу оперативно-розшукових і мають відповідати вимогам Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність».

Що стосується інших завдань ОРД, то більшість із них не передбачені кримінально-процесуальним законодавством. До таких завдань належать: виявлення злочинців та осіб, що їх готують, учиняють або ж учинили, попередження злочинів, а також розшук безвісті зниклих осіб та встановлення осіб, які не можуть повідомити про себе. Виконання цих завдань пов'язано з діяльністю оперативних підрозділів: 1) до моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань; 2) взагалі поза кримінальними подіями.

Діяльність щодо *виявлення злочинців* та осіб, які їх готують і вчиняють, полягає в здобутті інформації про латентні або замасковані кримінальні дії. Виявлення злочину оперативним підрозділом є підставою для внесення відомостей до ЄРДР.

Важливість цього завдання оперативно-розшукової діяльності в умовах сучасної України важко переоцінити. Адже до латентних і замаскованих належать корупційні, економічні злочини, злочини, пов'язані з незаконним обігом зброї, наркотичних та психотропних засобів, низка злочинів, які вчиняють організовані злочинні угруповання та незаконні озброєні формування. Не буде перебільшенням стверджувати, що майже повна відсутність ефективної боротьби з корупцією у сучасній Україні значною мірою зумовлена різким зниженням оперативно-розшукової наступальності через політичну обструкцію оперативної роботи правоохоронних органів.

З прийняттям нового КПК України Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» було доповнено абзацом такого змісту: «Прийняття рішення про проведення оперативно-розшукових заходів, подання та розгляд відповідних

клопотань, проведення оперативно-розшукових заходів, фіксація та використання їх результатів, проведення цих заходів до постановлення ухвали слідчого судді та інші питання їх проведення регулюються згідно з положеннями глави 21 КПК України з урахуванням особливостей, установлених цим Законом, щодо мети проведення оперативно-розшукових заходів, суб'єкта ініціювання та проведення цих заходів, обґрунтування клопотання про їх проведення та підстав для його задоволення слідчим суддею, використання результатів оперативно-розшукових заходів та інших питань, зумовлених специфікою мети їх проведення. Прийняття рішень про проведення оперативно-розшукових заходів, що не потребують дозволу слідчого судді або рішення прокурора, здійснюється керівником відповідного оперативного підрозділу або його заступником із повідомленням про прийняте рішення прокурора» [4].

Зазначене формулювання статті передбачає різні тлумачення тексту, що не дає можливості його однозначно зрозуміти. Фраза «... регулюються згідно з положеннями глави 21 КПК України з урахуванням особливостей, установлених цим Законом...» не має конкретного змістовного наповнення. Не визначено пріоритет застосування норм того чи іншого Закону в разі їх колізії; відсутня відповідь на питання щодо можливості проведення ОРД поза межами кримінального провадження. Така сама юридична помилка наявна в п. 7 перехідних положень до КПК України, згідно з якими «після набрання чинності Кодексом оперативно-розшукові заходи, слідчі та процесуальні дії здійснюються згідно з положеннями Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» та положеннями цього Кодексу» [1].

На практиці це призвело до заперечення можливості проведення оперативно-розшукової діяльності поза межами кримінального провадження, що, на нашу думку, є грубою юридичною та політичною помилкою, яка призводить до втрати оперативного контролю над злочинним світом, унеможлиблює виявляти злочини та запобігати їх учиненню.

Неприйнятною є думка щодо неправомірності проведення здійснення оперативно-розшукових заходів до початку кримінального провадження. Більше того, ми переконані, що в

межах ОРД до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань можуть здійснюватися також і найбільш «проблемні» оперативно-розшукові заходи, пов'язані з тимчасовим обмеженням прав людини (звісно, якщо йдеться про тяжкий чи особливо тяжкий злочин та оперативний підрозділ у встановленому порядку отримав відповідний дозвіл суду). КПК України не містить жодної заборони щодо можливості законного обмеження прав особи поза межами кримінального провадження. Натомість Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» (п. 7, 9, 10 ч. 1 ст. 8), а також Закон України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» (ч. 1 ст. 15) надають право оперативним підрозділам здійснювати низку оперативно-розшукових заходів, що вимагають тимчасового обмеження конституційних прав особи [4–5]. Водночас реалізація оперативно-розшукових заходів, що не пов'язані з таким тимчасовим обмеженням та не потребують дозволу слідчого судді, керівник оперативного підрозділу має здійснювати без попереднього повідомлення прокурора, оскільки це порушує принцип конспіративності ОРД і, як свідчить практика, часто нівелює результати оперативної розробки.

Завдання *оперативно-розшукового попередження злочинів* полягає у вживанні оперативно-розшукових та інших заходів, що ґрунтуються на оперативних даних, спрямовані на недопущення протиправних дій, зміну злочинної поведінки особи, недопущення або мінімізацію суспільно небезпечних наслідків. Оперативно-розшукове попередження злочинів здійснюють у трьох формах: профілактика злочинності, відвернення злочинів й припинення злочинів [7].

Оперативно-розшукова профілактика – це діяльність оперативних підрозділів щодо виявлення й усунення причин та умов, що сприяють учиненню злочинів, впливу на осіб, від яких можна очікувати вчинення злочинів, а також здійснення щодо них профілактичного впливу. Оперативно-розшукову профілактику злочинності реалізують до формування злочинного наміру у формі загальної або індивідуальної профілактики. Загальна профілактика ґрунтується на оперативно-розшуковій інформації та полягає у створенні об'єктивних умов, що заважають

учиненню злочинів, а також проведенні оперативних комбінацій щодо роз'єднання злочинних груп і організацій. Індивідуальну профілактику здійснюють шляхом спілкування оперативного працівника з особами, від яких, з огляду на їх поведінку, можна очікувати вчинення злочинів, а також із їх оточенням, застосування відносно таких осіб необхідних заходів впливу.

До оперативно-профілактичної роботи належить також забезпечення безпеки певних категорій осіб (зокрема учасників кримінального судочинства), відповідно до законодавства України [2–3].

Крім того, профілактичний зміст має проведення адміністративної оперативно-перевірочної роботи, що полягає в перевірці осіб у зв'язку з наданням їм спеціальних допусків: 1) до робіт, пов'язаних із відомостями, що становлять державну таємницю; 2) до робіт, пов'язаних з експлуатацією об'єктів, що становлять підвищену небезпеку для життя й здоров'я людей та навколишнього середовища; 3) на певні об'єкти, щодо яких здійснюється державна охорона, а також у спецперевірці осіб у зв'язку з проходженням ними служби в правоохоронних органах та спецслужбах. На нашу думку, відповідні зміни має бути внесено до Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», про що ми внесли відповідні пропозиції до Верховної Ради України [8].

Відповідно до Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» (п. 1 ч. 1 ст. 7), обов'язок здійснювати профілактику правопорушень засобами ОРД покладено на оперативні підрозділи [4].

Оперативно-розшукове відвернення полягає у вжитті оперативно-розшукових та інших заходів із метою усунення загрози вчинення конкретного злочину на стадіях його задуму та готування. Зазвичай відвернення злочинів здійснюються під час оперативної розробки. *Оперативно-розшукове припинення* злочину здійснюють на стадіях замаху й учинення, зазвичай на місці злочину. Воно стосується, насамперед, латентних і продовжуваних злочинів, рідше – злочинів-інцидентів. Відвернення та припинення тяжких і особливо тяжких злочинів часто є неможливим без надання права оперативним підрозділам з дозволу суду тимчасово обмежувати право особи

на приватність. Звісно, це обмеження має відбуватися поза межами кримінального провадження.

Розшук осіб, які зникли безвісти, а також встановлення осіб, які через хворобу, травму або вік не можуть повідомити про себе, іноді виявляється неможливим без застосування оперативно-розшукових засобів та методів, зокрема негласних. Така розшукова робота часто зовсім не стосується злочинів і кримінального провадження, проте є, безумовно, соціально корисною й гуманною, а отже, необхідною.

Оперативно-розшукова діяльність здійснюється в напрацьованих оперативною практикою *формах*, під якими розуміють нормативно встановлений порядок організації оперативно-розшукових заходів для забезпечення вирішення завдань ОРД.

Дослідження, які ми здійснили до прийняття нового КПК України, дали змогу виділити на сучасному етапі розвитку оперативно-розшукової діяльності шість її форм, зокрема: 1) оперативно-розшукову профілактику; 2) адміністративну оперативно-перевірочну роботу; 3) оперативну розробку; 4) оперативний пошук; 5) оперативно-розшукове супроводження кримінального розслідування; 6) розшук, який поділяють на такі види: розшукова робота некримінального спрямування (розшук безвісти зниклих осіб, установа осіб, які не можуть повідомити про себе); розшук осіб, які переховуються від органів розслідування, суду; розшук осіб, які ухиляються від відбування кримінального покарання. Співвіднесемо форми ОРД з етапами розвитку кримінальної ситуації та стадіями кримінального провадження, на яких ці форми можна реалізувати на практиці (табл. 1). Так, із шести форм ОРД лише три (тобто половину!) можна тією чи іншою мірою реалізувати на стадіях кримінального провадження: оперативно-розшукове супроводження кримінального провадження, оперативну розробку (які завдяки нечіткості формулювань у чинному законодавстві можна вважати як процесуальною, так і оперативно-розшуковою діяльністю), а також розшук осіб, які переховуються від органів розслідування й суду, ухиляються від відбування кримінального покарання.

Таблиця 1

Часовий період	Форми ОРД, які реалізують у межах часового періоду
Дозлочинний або позазлочинний період	<ul style="list-style-type: none"> – оперативно-розшукова профілактика; – адміністративна оперативно-перевірочна робота; – оперативний пошук; – розшукова робота некримінального спрямування
Етапи розвитку кримінальної ситуації (задум, готування, замах, учинення злочину). Виявлення злочину	<ul style="list-style-type: none"> – оперативно-розшукова профілактика (з моменту задуму до моменту вчинення злочину); – оперативна розробка (з моменту готування злочину); – оперативний пошук; – розшук осіб, які переховуються від органів розслідування (з моменту виявлення злочину)
Стадії кримінального провадження (внесення відомостей до ЄРДР, досудове розслідування, судове розслідування, винесення вироку, виконання вироку)	<ul style="list-style-type: none"> – оперативно-розшукове супроводження кримінального розслідування; – оперативна розробка (до моменту завершення досудового розслідування); – розшук осіб, які переховуються від органів розслідування (до моменту початку судового розслідування); – розшук осіб, які переховуються від суду (на етапах судового розслідування й винесення вироку); – розшук осіб, які ухиляються від відбування кримінального покарання (на етапі виконання вироку)

Тлумачення ч. 2 ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» як заборони на проведення будь-яких оперативно-розшукових заходів поза межами кримінального

провадження призводить до повного згорання цілих напрямів оперативної роботи превентивного та некримінального спрямування. Крім цього, до моменту внесення відомостей до ЄРДР унеможливується проведення оперативної розробки, що є головним засобом негласної протидії організованій злочинності.

Як уже було зазначено, запроваджені в КПК України негласні слідчі (розшукові) дії нічим не відрізняються від оперативно-розшукових заходів за організаційно-тактичними особливостями, засобами й методами проведення. Тому науково коректним буде порівняння списку негласних слідчих (розшукових) дій із правом оперативних підрозділів проводити певні оперативно-розшукові заходи табл. 2.

Таблиця 2

Номери статей КПК України щодо проведення негласних слідчих (розшукових) дій	Відповідні норми законів України «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» та «Про міліцію»
Ст. 260. Аудіо-, відеоконтроль особи	Пункт «а» ч. 1 ст. 15 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю»; п. 12 ч. 1 ст. 11 Закону України «Про міліцію»
Ст. 261. Накладення арешту на кореспонденцію; ст. 262. Огляд і виїмка кореспонденції	Пункт п. 10 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність»
Ст. 263. Зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж	Пункт 9 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність»; п. 10 ч. 1 ст. 11 Закону України «Про міліцію»; п. «б» ч. 1 ст. 15 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю»

Продовження табл. 2

Ст. 264. Зняття інформації з електронних інформаційних систем	<i>Відсутні</i>
Ст. 267. Обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи	Пункт 7 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність»
Ст. 268. Установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу	<i>Відсутні</i>
Ст. 269. Спостереження за особою, річчю або місцем	Пункт 11 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність»
Ст. 269 ¹ . Моніторинг банківських рахунків	Пункт 4 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність»
Ст. 270. Аудіо-, відеоконтроль місця	<i>Відсутні</i>
Ст. 271. Контроль за вчиненням злочину (контрольована поставка; контрольована та оперативна закупка)	Пункт 2 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність»
Ст. 271. Контроль за вчиненням злочину (спеціальний слідчий експеримент; імітування обстановки злочину)	<i>Відсутні</i>
Ст. 272. Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації	Пункт 8 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність»

Закінчення табл. 2

Ст. 274. Негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження	<i>Відсутні</i>
Ст. 275. Використання конфіденційного співробітництва	Пункт 12 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність»

З наведених у таблиці даних видно, що кількість негласних слідчих (розшукових) дій, зазначених у КПК України, суттєво перевищує кількість відповідних прав оперативних підрозділів щодо проведення оперативно-розшукових заходів, наданих іншими законами України. Так, згідно з чинним законодавством, оперативні підрозділи не мають правових підстав інакше, як у межах кримінального судочинства й винятково за дорученням слідчого: знімати інформацію з електронних інформаційних систем, установлювати місцезнаходження радіоелектронного засобу, здійснювати аудіо-, відеоконтроль місця, проводити експеримент щодо можливості вчинення злочину, імітувати обстановку злочину й навіть негласно отримувати зразки, необхідні для порівняльного дослідження. Водночас більшість із цих слідчих (розшукових) дій не пов'язані з необхідністю тимчасового обмеження прав особи. Тому таке звуження прав оперативних підрозділів вбачається невиправданим, а з позиції необхідності протидії організованій злочинності – шкідливим.

Крім того, варто, щоб оперативні підрозділи отримали законодавчий дозвіл на використання поліграфа в оперативно-розшуковій діяльності, так само, як його сьогодні застосовують у досудовому розслідуванні [9]. Використання поліграфа в ОРД має ґрунтуватися на засадах добровільності й дасть змогу встановлювати правдивість показів підозрюваних та очевидців кримінальної події. Таким чином, можна буде впевнено планувати оперативно-розшукові версії, спираючись на встановлену вірогідність ідеальних слідів злочину.

На нашу думку, це дасть змогу значно підвищити результативність протидії корупційним злочинам в Україні.

Підбиваючи підсумки, зауважимо, що надання додаткових повноважень слідчим у поєднанні з відчутним обмеженням прав оперативних підрозділів, що відбулося з прийняттям нового КПК України, загалом не сприяє ефективності роботи щодо виявлення й попередження кримінальних правопорушень у нашій країні.

Після революції гідності триває етап необхідного послаблення посткомуністичної системи державного управління, на якому певне обмеження повноважень оперативних підрозділів міліції було деякою мірою виправданим, зважаючи на можливість відродження авторитарних методів політичної боротьби із залученням правоохоронних органів. Сьогодні громадянське суспільство України має думати про те, яким чином укріплювати молоду незалежну українську державу. Важливою ланкою державного будівництва є надання правоохоронцям необхідних повноважень для того, щоб нарешті подолати корупцію, організовану злочинність, припинити прояви тероризму, а також військові злочини в окремих регіонах України. Оперативно-розшукова діяльність як найбільш гостра «зброя» державної протидії злочинності, має зрештою посісти гідне місце серед засобів розбудови демократичної правової держави.

Відповідно до наказу МВС України «Про створення робочої групи з опрацювання питань реформування органів внутрішніх справ» від 24 вересня 2014 р. № 990, учені та фахівці Національної академії внутрішніх справ за участі автора підготували низку пропозицій до проекту «Плану заходів щодо реформування та розвитку ОВС», зокрема щодо підготовки нової редакції Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», що, зокрема, дасть змогу чітко розмежувати нормативно-правове регулювання ОРД у межах та поза межами кримінальних проваджень з урахуванням європейських стандартів правоохоронної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. – Режим доступу :
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
2. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві [Електронний ресурс] : Закон України від 23 груд. 1993 р. № 3782-XII. – Режим доступу :
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3782-12>.
3. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів [Електронний ресурс] : Закон України від 23 груд. 1993 р. № 3781-XII. – Режим доступу :
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3781-12>.
4. Про оперативно-розшукову діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 18 лют. 1992 р. № 2135-XII. – Режим доступу :
<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>.
5. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю [Електронний ресурс] : Закон України від 30 черв. 1993 р. № 3341-XII. – Режим доступу :
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3341-12>.
6. Про міліцію [Електронний ресурс] : Закон України від 20 груд. 1990 р. № 565-XII. – Режим доступу :
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/565-12>.
7. Форми запобігання злочинності Ю. Ю. Орлов // Взаємодія правоохоронних органів з муніципальними і неурядовими організаціями в питаннях профілактики правопорушень та злочинів : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Кам'янець-Подільський, 22–23 трав. 2009 р.). – Кам'янець-Подільський : УМВС України в Хмельниц. обл., 2009. – С. 135–139.
8. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України (проект нової редакції) / [О. М. Джужа, В. Я. Горбачевський, Ю. Ю. Орлов та ін.]. – К. : Київ. нац. ун-т внутр. справ, 2009. – 48 с.
9. Орлов Ю. Ю. Використання поліграфа на досудовому слідстві / Ю. Ю. Орлов // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2014. – № 4 (93). – С. 172–186.